

Z Á P A D O Č E S K Á U N I V E R Z I T A V P L Z N I
F a k u l t a p e d a g o g i c k á
K a t e d r a p s y c h o l o g i e

PROTOKOL O HODNOCENÍ DISERTAČNÍ PRÁCE
(Posudek oponenta práce)

Práci předložil(a) student(ka): **PaedDr. Božetěch SIWEK**

Název práce: **Řeč, lateralita, vizuomotorika a čtení u dětí na počátku školní docházky**

Oponent : Doc. PhDr. Jana Miňhová, CSc.

Autor se ve své disertační práci zaměřil na problematiku osvojování čtenářských dovedností a jejich multifaktoriální podmíněnosti. Cílem práce je výzkum vztahů mezi řečí, lateralitou, vizuomotorickou koordinací a čtením na počátku školní docházky. Vzhledem k informační explozi moderní doby, která klade zvýšené nároky jednak na rychlost čtení, jednak na kvalitu čtenářských dovedností, zejména schopnosti porozumět textu obohacenému o rychle vznikající neologismy, považuji zvolenou tematiku za velmi aktuální. Problematika čtenářských dovedností má i svůj mentálně hygienický aspekt, neboť jejich nízká úroveň může být zdrojem komplexů méněcennosti, jež mohou vyústit až v neurotickou symptomatologii.

Zabývat se problematikou osvojování čtenářských dovedností považuji z tohoto hlediska za velmi záslužné a užitečné. Po formální stránce obsahuje práce 223 stran včetně úvodu a seznamu literatury a její členění na teoretickou a empirickou část a řadu kapitol a podkapitol, je přehledná a plně odpovídající jejímu obsahu. Rozvržení jednotlivých kapitol je proporcionálně vyvážené, rozsah práce považuji vzhledem k množství výzkumem získaných dat a jejich podrobné analýze za ekvivalentní.

Po úvodu, v němž autor nastínil motivaci volby tématu, následuje teoretická část, jejímž obsahem je popis a analýza jednotlivých součástí procesu osvojování čtení a nabývání čtenářské gramotnosti a charakteristika faktorů ovlivňujících tento proces. Dále se autor věnuje psychologickým teoriím učení a čtení, metodám čtení a hodnocení čtenářských dovedností. Značná pozornost je v práci věnována problematice školní zralosti a jejího vlivu na výuku čtení, specifickým poruchám učení a lateralitě. V závěru teoretické části autor nastínil predikci a prevenci obtíží ve čtení a modernizaci výuky čtení. Autor správně zdůrazňuje, že osvojování čtení je dlouhodobý a dynamický proces, který je ovlivněn řadou faktorů. Těžiště teoretické práce tvoří současné pojetí čtení v kontextu s pojmem čtenářská gramotnost jako součást funkční gramotnosti, jež je meritem všech klíčových kompetencí počátečního vyučování. Součástí teoretických východisek pro empirickou část práce je nastínění současného stavu řešení zkoumané problematiky.

V teoretické části práce prokázal autor nejen dobrou orientaci v odborné literatuře, především domácí, ale i schopnost analyzovat, srovnávat a hodnotit popisované kategorie. Teoretická část nemá pouze kompilační charakter, ale odráží psychologickou a pedagogickou erudici autora včetně jeho poradenských zkušeností.

Na teoretickou část navazuje část výzkumná, která obsahuje jasně a věcně formulované cíle práce a základní hypotézy, na něž autor odpovídá v závěru práce, charakteristiku zkoumaného souboru, popis metodiky a interpretaci výsledků výzkumného šetření podepřenou statistickým vyhodnocením. Součástí této části práce je diskuse, v níž srovnává autor výsledky svého šetření s údaji popsány v odborné literatuře. Autor použil k diagnostice vývojové úrovně jednotlivých psychických funkcí dítěte předškolního věku

metod, které se dlouhodobě používají v pedagogiko-psychologickém a speciálně pedagogickém poradenství.

V závěru práce autor kromě shrnutí výsledků šetření udává též doporučení pro praxi a návrhy dalšího bádání v této oblasti.

K práci mám následující připomínky:

- 1) V seznamu odborné literatury postrádám více zahraničních odkazů.
- 2) U některých tabulek chybí podrobnější legenda.
- 3) Kapitola „Diagnostika čtenářských dovedností“ by si zasloužila podrobnější a konkrétnější charakteristiku.

Otázky a podněty k obhajobě:

- 1) Do jaké míry lze závěry vašeho výzkumu generalizovat na českou populaci?
- 2) Charakterizujte podrobněji jednotlivé metody diagnostiky čtenářských dovedností.

Závěr:

Celkově hodnotím předkládanou disertační práci pozitivně, neboť přináší řadu zajímavých a podnětných poznatků z oblasti vytváření čtecích dovedností. Práce je psána živým a účelu odpovídajícím jazykem, text je doplněn tabulkami, které zvyšují jeho přehlednost. Disertační práce svědčí o nevšedním a dlouhodobém zájmu autora o sledovanou problematiku a o seriózním přístupu k jejímu zpracování.

Z těchto důvodů ji doporučuji k obhajobě.

Datum: 18. října 2010

Doc. PhDr. Jana Miňhová, CSc.
oponent práce